

Nr 168.

Av herr **Velander m. fl.**, med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder.

Med anledning av motioner bl. a. från vårt parti (I: 267, II: 585) hemställde 1936 års riksdag,

»att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om fortsatt utredning av frågan angående lagstiftning om vissa ekonomiska stridsåtgärder med beaktande därav att en sådan lagstiftning bör vara rättvist avvägd, fri från ensidighet och avpassad efter ett demokratiskt samhälles rättsordning ävensom av det sammanhang, vari denna utredning bör ställas till den av utskottet föreslagna utredningen av frågan om föreringsväsendets normering genom lagstiftning, samt att de förslag, vartill nu ifrågavarande utredning kan föranleda, måtte framläggas för riksdagen.»

Av ett uttalande från statsministerns sida i årets remissdebatt synes framgå, att regeringen icke har för avsikt att till behandling upptaga frågan om lagstiftning rörande de ekonomiska stridsåtgärderna, förrän de pågående förhandlingarna mellan arbetsgivareföreningen och landsorganisationen om reglering av vissa förhållanden på arbetsmarknaden slutförts. Varken motiveringen till eller själva yrkandet i riksdagens ovanberörda hemställan ger emellertid vid handen, att dessa förhandlingar — som redan påbörjats vid den tidpunkt, då förevarande hemställan gjordes — skulle få utgöra något hinder för en omedelbar prövning av de lagstiftningsspörsmål, som de ekonomiska stridsåtgärderna aktualiserat. En motsatt ståndpunkt hade icke heller varit välbetänkt. Överläggningarna mellan arbetsgivareföreningen och landsorganisationen utgöra ett betydelsefullt led i pacificeringssträvandena på arbetsmarknaden. Men det vore icke rimligt, om statsmakternas ställningstagande till här behandlade problem gjordes beroende av det resultat, till vilket de båda huvudparterna på arbetsmarknaden kunna komma under sina förhandlingar, helst som dessa kunna draga åtskilligt ut på tiden. Säkerhet föreligger icke heller för att något positivt resultat över huvud framkommer av förhandlingarna. Spörsmålet om de ekonomiska stridsåtgärdernas reglering är dock ytterst en rättsfråga och som sådan måste det primärt lösas av staten. Denna uppfattning underströks även i det förlidit år avgivna betänkandet om folkförsörjning och arbetsfred. Utredningsmännen uttala där, att det kan vara berättigat att samhället skapar ett särskilt skydd mot missbruk av blockad- och bojkottvapnen samt att det jämväl bör övervägas på vad sätt man lämpligen bör ingripa mot repressalieåtgärder, och det tillägges i betänkandet att det icke torde kunna undgås, att blockaden

och bojkotten i vissa fall, där de kränkt rättsmedvetandet, böra helt förbjudas.

Då vi sålunda icke finna det skäl bärkraftigt, som från regeringshåll framförts för att ställa föreliggande fråga på framtiden, har det för oss varit angeläget att ånyo bringa densamma under riksdagens prövning. Vi hava för anletts härtill även därav, att förutsättningarna för ett positivt beslut beträffande de ekonomiska stridsåtgärdernas reglering nu ha förefallit oss böra vara gynnsammare än förut. Det spørsmål, vilket tidigare stått i vägen för ett sådant beslut, har gällt organisationstvånget. Meningarna ha där starkt brutit sig mot varandra. I anslutning till riksdagens begäran i fjol har emellertid Kungl. Maj:t nu till beredning upptagit frågan om föreningsrättens utbildande i sin helhet. En lagstiftning om de ekonomiska stridsåtgärderna torde därför f. n. icke böra taga ståndpunkt till de föreningsrättsliga problemen, inklusive organisationstvånget. Ett sådant ståndpunktstagande synes icke heller utgöra någon nödvändig förutsättning för ifrågavarande lagstiftnings genomförande i övriga delar. Flertalet bestämmelser i denna lagstiftning, sådana de utformats i tidigare framlagda förslag, ha i själva verket intet omedelbart sammanhang med de rent föreningsrättsliga frågorna.

Av ovannämnda skäl ha vi i efterföljande lagförslag till de ekonomiska stridsåtgärdernas reglering uteslutit den omstridda organisationsklausulen. Den bestämmelse till *medelbart* skydd mot organisationstvång, vilket andra lagutskottet förordade i sitt utlåtande i förevarande ämne till 1935 års riksdag (n:r 29), ha vi dock ansett oss böra intaga jämväl i vårt förslag. Enligt denna bestämmelse må sålunda icke stridsåtgärd riktas mot tredje man för att förmå part att inträda i eller hindra honom att utträda ur förening eller annan sammanslutning. I övrigt ansluter sig lagtexten till vår motion vid 1936 års riksdag med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder. För den närmare motiveringen av de olika §§ i lagen tillåta vi oss att hänvisa till trettonmannakommissionens betänkande samt motionen n:r 489 i andra kammaren vid 1935 års riksdag ävensom den vid andra lagutskottets utlåtande n:r 29 vid samma riksdag fogade reservationen av herr Frändén m. fl. Vi vilja slutligen framhålla, att vi anse frågan om lagstiftning angående ekonomiska stridsåtgärder i de delar, som efterföljande förslag behandlar, tillräckligt utredd för att innevarande riksdag skall kunna besluta en lösning i densamma.

På grund av vad vi sålunda anfört hemställa vi,

att riksdagen måtte antaga härvid fogade lagförslag.

Stockholm den 24 januari 1937.

Fritiof Domö.
M. Svensson.

Th. Borell.
Nils Gabrielsson.

Gustaf Velander
J. B. Johansson.
Gustaf Tamm.

Förslag

till

Lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Med stridsåtgärd förstås i denna lag dels blockad, bojkott och arbetsinställelse (lockout eller strejk) eller annan därmed jämförlig åtgärd, nedan benämnda kollektiva stridsåtgärder.

dels uppsägning av arbets- eller hyresavtal eller annat avbrytande av ekonomisk förbindelse, såframt åtgärden, ensam eller i förening med annan samverkande åtgärd av liknande beskaffenhet är ägnad att medföra synnerligt men för den, mot vilken åtgärden riktas.

Göres rättslig påföljd av avtalsbrott eller av överträdelse av föreningsstadgar gällande, vare det ej att anse såsom stridsåtgärd.

2 §.

Kollektiv stridsåtgärd må ej i fall, som avses i denna lag, eller eljest i anledning av motsättning på det ekonomiska området mellan särskilda parter vidtagas av annan än förening, i vars verksamhet ingår att företaga sådan åtgärd. Vad sålunda stadgas skall icke gälla:

1. vid arbetstvist beträffande arbetsinställelse, som, utan samband med blockad eller bojkott vidtagas av part mot hans motpart i tvisten eller av oorganiserade arbetare å viss arbetsplats i anslutning till en av behörig förening för dess medlemmar å arbetsplatsen anordnad sympatiåtgärd, som är tillåten enligt denna lag;

2. vid annan ekonomisk motsättning beträffande kollektiv stridsåtgärd, som part företager mot sin motpart för att förmå denne att, utan slutande av avtal, i förhållande till angriparen tillämpa vissa priser eller dylikt.

Där förening med verksamhet, som i första stycket sägs, utgör huvudorganisation i förhållande till andra dylika föreningar. ankommer vidtagandet av kollektiv stridsåtgärd på huvudorganisationen.

3 §.

Förening, som vill förbehålla sig att vidtaga kollektiv stridsåtgärd enligt vad i 2 § är stadgat, vare pliktig att hos länsstyrelsen i det län, där föreningen har sitt säte, ställa säkerhet för skadestånd, som föreningen kan bli förpliktad utgiva enligt denna lag. Har förening, som ställt säkerhet, medgivit att densamma må gälla även för underlydande förening, som vill förbehålla sig att vidtaga kollektiv stridsåtgärd enligt vad i 2 § är stadgat, och

möter ej i säkerhetens beskaffenhet hinder härför, vare sistnämnda förening befriad från säkerhets ställande. Sådant medgivande må när som helst återkallas men skall ändock gälla i fråga om skadestånd för åtgärd, som vidtagits inom fjorton dagar från det återkallelsen kommit vederbörande länsstyrelse tillhanda.

Har förening, som i första stycket sägs, icke inom en månad efterkommit länsstyrelsens anmaning att lämna uppgift, som avses i 5 § första stycket under 3., eller att ställa ytterligare säkerhet på sätt i 6 § andra stycket sägs, vare beträffande behörigheten att vidtaga kollektiv stridsåtgärd så ansett som om säkerhet ej blivit ställd.

Utän hinder av vad i denna paragraf är stadgat äge förening, vilken är part i arbetstvist rörande kollektivavtals ingående, mot sin motpart vidtaga arbetsinställelse jämte arbetsblockad.

4 §.

Säkerhet, som avses i 3 § första stycket första punkten, skall gälla det belopp länsstyrelsen bestämmer med tillämpning av följande grunder:

1. för arbetsgivarförening: femtusen kronor för varje påbörjat antal av femtusen arbetare, som av föreningens medlemmar sysselsätts;
2. för fackförbund, fackförening eller annan sådan förening av arbetare samt för förening huvudsakligen bestående av jordbrukare eller av hyresgäster: femtusen kronor för varje påbörjat antal av femtusen medlemmar;
3. för förening, huvudsakligen bestående av köpmän eller andra näringsidkare, vilka hava skyldighet att föra handelsböcker: femtusen kronor för varje påbörjat antal av femhundra medlemmar;
4. för annan förening: femtusen kronor för varje påbörjat antal av ettusen medlemmar.

Såsom medlem anses vid tillämpning av dessa bestämmelser jämväl den som är medlem i underlydande förening. Antalet medlemmar bedömes med hänsyn till förhållandet vid utgången av året näst före det, då säkerheten ställes, och antalet arbetare efter genomsnittliga antalet sysselsatta arbetare under förstnämnda år.

Högsta belopp, för vilket säkerhet behöver ställas, vare femtiotusen kronor.

Säkerheten skall utgöras av penningar eller ock av föreningen tillhöriga värdehandlingar eller borgen som länsstyrelsen godkänner.

5 §.

Förening, som ställer säkerhet, vare pliktig att vid säkerhetens ställande och eljest, efter anmaning, till länsstyrelsen ingiva:

1. föreningens stadgar innefattande bestämmelser huru beslut skall åstadkommas och val av styrelse äga rum;
2. uppgift å de personer, som hava säte i förenings styrelse eller som eljest äga företräda föreningen, ävensom å deras adresser;

3. uppgift å antalet medlemmar i föreningen jämte underlydande föreningar eller i fall, som avses i 4 § första stycket under 1., antalet arbetare.

Förening, som jämlikt 3 § första stycket andra punkten vill åberopa av överordnad förening ställd säkerhet, skall till vederbörande länsstyrelse ingiva, förutom stadgar och uppgifter som ovan stagts, skriftligt medgivande av den överordnade föreningen samt bevis om den ställda säkerhetens belopp och beskaffenhet.

Sker ändring i förenings stadgar eller i förhållande, som under 2. sägs, vare föreningen pliktig att omedelbart göra anmälan härom hos länsstyrelsen. Vad nu är sagt gälle ock då beträffande antalet medlemmar eller arbetare skett ändring av beskaffenhet, att, med hänsyn till bestämmelserna i 4 §, höjning av säkerheten bör äga rum.

6 §.

Ej må säkerhet tagas i mät för annan fordran än som avses i 3 § första stycket.

Har säkerhet blivit tagen i anspråk för gäldande av fordran som nu sagts eller föreligger anledning till höjning av säkerheten eller finnes densamma ej längre betryggande, skall länsstyrelsen anmana föreningen att ställa ytterligare säkerhet.

Avstår förening från behörighet att vidtaga kollektiv stridsåtgärd, för vilken säkerhet är erforderlig, eller inträffar förhållande av beskaffenhet att säkerheten må nedsättas, äge föreningen på ansökan helt eller till viss del återfå densamma, där länsstyrelsen finner skäl till antagande, att säkerheten eller den del därav som föreningen vill återfå ej behöver tagas i anspråk på grund av stridsåtgärd, som redan vidtagits, eller för skadestånd varför säkerheten må häfta på grund av medgivande, varom i 3 § första stycket sägs.

Har förening avstått från behörighet att vidtaga kollektiv stridsåtgärd, för vilken säkerhet är erforderlig, eller har behörigheten upphört på grund av förhållande, varom i 3 § sägs, skall länsstyrelsen underrätta de personer, som hava säte i föreningens styrelse eller eljest äga företräda föreningen, om behörighetens upphörande, därest ej skäl föreligger till antagande att de dessförutan äga kännedom härom.

Om vissa stridsåtgärder med omedelbart syfte

(stridsåtgärder mot part).

7 §.

Stridsåtgärd må ej vidtagas mot någon, såframt därmed åsyftas att av religiösa, politiska eller liknande grunder utöva förföljelse mot honom.

8 §.

Stridsåtgärd må ej vidtagas mot ämbets- eller tjänsteman eller innehavare av offentligt uppdrag i eller för befattningen eller uppdraget.

Ej heller må man vidtaga sådan åtgärd mot någon för att hindra honom att föra talan inför domstol eller annan myndighet eller avlägga vittnesmål eller tillhandagå ämbets- eller tjänsteman eller för att utöva vedergällning för vad han gjort i nu angivet hänseende.

9 §.

Sedan arbetstvist eller annan ekonomisk tvist blivit avslutad, må stridsåtgärd ej äga rum mot någon, där syftet är att utöva vedergällning för hans ställning till tvisten. Samma lag vare, där förhållande, för vilket vedergällning åsyftas, upphört redan före tvistens avslutande.

10 §.

När någon utan biträde av annan än make, avkomlingar, avkomlings make, adoptivbarn eller egna eller makes föräldrar eller syskon eller högst fyra oskylda arbetare driver näring eller utför arbete för egen räkning, må kollektiv stridsåtgärd ej vidtagas mot honom i anledning av tvist rörande arbetsförhållandet.

11 §.

Ej må någon, sig eller annan till orättmätig vinning, avtvinga annan gods eller penningar genom att mot honom rikta kollektiv stridsåtgärd eller hot därom. Ej heller må man i sådant syfte vidtaga annan stridsåtgärd eller hota därmed för att förmå någon att avstå från honom tillkommande arbetslön.

Till orättmätig vinning vare ej att hänföra att borgenär erhåller betalning av någon som av gäldenären övertagit egendom eller rörelse och därvid uppsåtligen sökt möjliggöra för denna att undandraga sig gälden.

12 §.

Om förbud mot stridsåtgärder i vissa fall är stadgat i lagen om kollektivavtal.

Om stridsåtgärder med medelbart syfte

(stridsåtgärder mot tredje man)

13 §.

I anledning av sådan motsättning till part, som enligt 7—11 §§ eller eljest enligt lag icke må föranleda stridsåtgärd mot denne, må ej stridsåtgärd av något slag riktas mot tredje man. Ej heller må stridsåtgärd riktas mot tredje man för att förmå part att inträda i eller hindra honom att utträda ur förening eller annan sammanslutning.

14 §.

I tvist om ingående av avtal rörande arbets- eller transportprestation, köp, arrende, hyra, kredit eller dylikt eller ock av kollektivavtal eller annat sådant avtal må, ehuru stridsåtgärd mot part i tvisten icke är förbjuden, stridsåtgärd ej riktas mot tredje man såsom medel att påverka parten. Lika med tvist om avtals ingående anses tvist om dess tillämpning.

Vad i första stycket stadgas skall ock gälla, där någon vill förmå annan, till vilken han står i ekonomisk motsättning, att, utan slutande av avtal, i förhållande till honom tillämpa vissa priser eller göra annan dylik utfästelse.

I konkurrenstvist rörande kundkrets, prissättning, affärsbetingelser, arbetstillfälle eller dylikt må, ehuru stridsåtgärd mot part i tvisten icke är förbjuden, kollektiv stridsåtgärd ej riktas mot tredje man för att förmå honom att avbryta sina ekonomiska förbindelser mot parten eller vidtaga annan liknande åtgärd mot denne.

15 §.

1 mom. Det i 14 § stadgade skyddet för tredje man tillkommer icke:

1. medlem av sådan i tvisten invecklad förening, som i 2 § avses, där han till fördel för motparten åsidosätter sina förpliktelser gentemot föreningen i avseende å tvisten;

2. den som under arbetstvist utför arbete, som förklarats i blockad, såframt icke blockaden är enligt denna lag otillåten eller han allenast kvarstannar i anställning, som han erhållit före tvisten, innan denna var väntad;

3. den som under arbetstvist sysselsätter arbetare, vilken i anledning av tvisten nedlagt arbete eller ock utestängts från sådant, såframt icke utestängningen är enligt lag otillåten;

4. den som under tvisten lämnar part ekonomiskt understöd eller efter omläggning eller annan förändring av sin näring eller verksamhet bispringer honom;

5. den som äger aktier till belopp överstigande hälften av aktiekapitalet i aktiebolag, som är part i tvisten, så ock den, som är annan delägare än kommanditdelägare i handelsbolag, som är part i tvisten.

2. mom. Vad ovan i denna paragraf är sagt har icke avseende å skyddsarbete. Till skyddsarbete hänföres arbete, som icke kan anstå utan fara för människor eller för skada å byggnader eller andra anläggningar, fartyg, husdjur, mogen gröda, maskiner, varulager eller dylikt, så ock annat arbete som enligt föreskrift i kollektivavtal skall såsom skyddsarbete anses. Vad om skyddsarbete är stadgat gälle ock dels arbete som någon är pliktig att utföra på grund av särskild föreskrift i lag eller författning, så ock arbete vars eftersättande kan medföra ansvar för tjänstefel, dels arbete för åstadkommande och spridande av meddelande till allmänheten eller av offentligt

tryck, där Konungen finner hänsyn till det allmännas välfärd kräva arbetets utförande.

16 §.

Stridsåtgärd må ej vidtagas mot arbetsledare, tjänsteman eller därmed jämställd i anledning av att han, oaktat åtagande i arbetsavtal, under arbetsinställelse vägrat att utom de göromål, som eljest av honom fullgöras, utföra annat arbete än i 15 § 2 mom. sägs, såvitt icke fråga är om utförande av arbete, som honom åligger enligt kollektivavtal mellan arbetsgivare och huvudorganisation av arbetsledare.

17 §.

Utän hinder av vad i 14 § stadgas må stridsåtgärd vidtagas i syfte att genom utvidgning av ursprunglig arbetstvist rörande upprättande av kollektivavtal bispringa part i denna (sympatiåtgärd). Sådan åtgärd må allenast omfatta arbetsinställelse jämte arbetsblockad, däri dock ej inbegripet vägran att taga befattning med varor, som äro avsedda för eller härröra från rörelse, som drives av part i den ursprungliga tvisten.

Om förbud.

18 §.

Har någon vidtagit stridsåtgärd, som enligt denna lag ej må äga rum, eller framställt hot om sådan åtgärd, äger domstolen efter därom förd talan meddela förbud mot åtgärdens fortsättande eller anordnande; och må domstolen tillika, där fråga är om kollektiv stridsåtgärd, förelägga den som anordnat åtgärden att ej mindre inom viss kort tid i tidning, som av domstolen bestämmes, införa meddelande om åtgärdens hävande, vid äventyr att motparten äger på den förpliktades bekostnad själv på lämpligt sätt föranstalta om sådant kungörande, än även på sätt domstolen bestämmer avlysa åtgärden.

Uppsägning av arbetsavtal i strid mot denna lag vare ogill, och äger domstolen, där sådan uppsägning skett, på talan därom föreskriva, att arbetaren skall återtagas i arbetet.

Förbud eller föreskrift som ovan sagts må, när yrkande därom framställes, meddelas under rättegången för tiden intill dess dom i saken varder avkunnad, där sannolika skäl föreligga till antagande att stridsåtgärd varom i målet är fråga är stridande mot denna lag. Förbudet eller föreskriften kan när som helst återkallas av domstolen.

Har förbud meddelats i anledning av uppsägning av arbets- eller hyresavtal eller hot om sådan åtgärd, må, så länge förbudet består, myndighet, där förbudet bragts till dess kännedom, icke verkställa å uppsägningen grundat beslut.

När skäl därtill äro må domstolen meddela förbud mot kollektiv stridsåtgärd, ändå att den som svarar i målet ej kunnat övertygas att hava medverkat vid det förfarande varom fråga är.

Om straff.

19 §.

Anordnas kollektiv stridsåtgärd i strid mot 2 §, vare envar, som biträtt beslut härom eller som uppmanar eller eljest söker förmå annan att delta i åtgärden, förfallen till dagsböter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande må till fängelse i högst ett år dömas.

Har förening, som jämlikt 2 § är behörig att vidtaga kollektiv stridsåtgärd, anordnat sådan åtgärd utan att hava iakttagit vad i 3 § är stadgat, skall envar, som biträtt beslut om åtgärden, dömas till det ansvar, som i första stycket är sagt.

20 §.

Åsidosättes föreskrift, som i 5 § andra stycket är meddelad, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

21 §.

Den som i meddelande, vilket är avsett att sprida kännedom om kollektiv stridsåtgärd, lämnar uppenbart oriktig eller missvisande framställning, straffes, där han ägt eller med skälig omsorg bort vinna kännedom om rätta förhållandet, med dagsböter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, må till fängelse dömas.

22 §.

Har stridsåtgärd anordnats i strid mot 8 § eller har i anledning av motsättning, som där sägs, stridsåtgärd riktats mot tredje man, varder envar som biträtt beslut om kollektiv stridsåtgärd eller som uppmanar eller eljest söker förmå annan att delta däri, så ock den som vidtagit annan stridsåtgärd, dömd till fängelse eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till dagsböter.

Var stridsåtgärden eller motsättningen sådan som i 7 eller 10 § sägs dömes till fängelse i högst ett år eller dagsböter.

Hotar man någon med stridsåtgärd varom i denna paragraf är sagt, straffes i fall som i första stycket avses med fängelse i högst ett år eller dagsböter och eljest med dagsböter.

23 §.

Vidtages i strid mot 10 § kollektiv stridsåtgärd, varder envar, som biträtt beslut om sådan åtgärd eller som uppmanar eller eljest söker förmå annan att delta däri, dömd till dagsböter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande må till fängelse dömas.

24 §.

Varda gods eller penningar någon avtvungna på sätt i 11 § sägs eller genom att mot tredje man riktas stridsåtgärd eller hot därom, skall envar som biträdd beslut om kollektiv stridsåtgärd eller som uppmanar eller eljest söker förmå annan att deltaga däri, så ock den som vidtagit annan stridsåtgärd, dömas till fängelse eller dagsböter.

Därest sådant tvång, som i första stycket avses, blivit försökt men ej fullbordat, varde gärning, som där är sagd, straffad med fängelse i högst ett år eller dagsböter.

25 §.

Har mot stridsåtgärd meddelats förbud som i 18 § avses, men anordnas eller fortsättes åtgärden likväl, varde envar som åsidosätter förbudet genom att biträda beslut om kollektiv stridsåtgärd eller genom att uppmana eller eljest söka förmå annan att deltaga däri eller ock genom att vidtaga eller fortsätta annan stridsåtgärd, dömd till fängelse eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till dagsböter, ej under trettio.

Åsidosättes eljest föreläggande, som i 18 § sägs, och fortgå stridsåtgärderna, dömes till dagsböter eller om upprepat föreläggande åsidosättes till dagsböter eller fängelse i högst 6 månader.

26 §.

Innefattar handling, varå straff är utsatt i denna lag, tillika brott efter annan lag, dömes till särskilt straff efter vardera lagen.

27 §.

Till straff enligt 25 § skall särskilt dömas, ändå att den brottslige dömes till straff för annan förseelse mot denna lag.

Den som under tid då han är ställd under tilltal för förseelse mot 20, 21 eller 25 § fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill förvunnen, för varje gång åtal mot honom ägt rum, fällas till det straff, som för sådan förseelse är stadgat.

I de fall, som i denna paragraf avses, må sammanlagda tiden för fängelsestraff ej överstiga två år.

28 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skall förvandling ske efter allmänna strafflagen.

Om skadestånd.

29 §.

Har någon gjort sig skyldig till förfarande som enligt 21, 22, 23, 24 eller 25 § är belagt med straff, vare han pliktig ersätta därav uppkommen skada.

Envar, som eljest vidtagit stridsåtgärd, vilken eljest enligt denna lag är förbjuden, eller som biträtt beslut om anordnande av sådan åtgärd, vare ock skyldig ersätta skada som av åtgärden kommit.

30 §.

Där de, som äga företräda förening, varom i 2 § sägs, besluta stridsåtgärd, vilken enligt denna lag är förbjuden, vare jämväl föreningen pliktig ersätta skada, som kommer av åtgärden.

31 §.

Har medlem i sådan förening, varom i 2 § förmäles, såvitt angår kollektiv åtgärd, gjort sig skyldig till otillåtet förfarande av den art som i 29 § avses och faller åtgärden inom föreningens verksamhetsområde, vare föreningen, när den erhåller kännedom om medlemmens handlingssätt, pliktig att, där så ske kan, hindra honom från fortsättande av det olovliga förfarandet och förebygga skada av detsamma. För sådant ändamål äge föreningen mot medlem tillämpa varje påföljd, vilken enligt stadgarna kan inträda på grund av åsidosättande av förpliktelse, som åligger medlem. Föreningen må jämväl, oavsett vad stadgarna innehålla, utesluta medlem för en tid av intill ett år.

Vad nu sagts om medlem skall, där fråga är om förbund av flera föreningar, gälla om ansluten förening, så ock om dennas medlemmar.

Åsidosätter föreningen vad i denna paragraf stadgas, vare föreningen skyldig ersätta därav uppkommen skada.

32 §.

Under skadestånd skall inbegripas jämväl ersättning för personligt lidande samt för intrång i den kränktes intresse av att ostört bedriva sin verksamhet.

Om det med hänsyn till den skadevållandes ringa skuld, den skadelidandes förhållande i avseende å tvisten, skadans storlek i jämförelse med den skadevållandes tillgångar eller till omständigheterna i övrigt finnes skäligt, må skadeståndets belopp nedsättas. Fullständig befrielse från skadeståndsskyldighet må ock äga rum.

33 §.

Ålägges skadeståndsskyldighet flera, skall den fördelas mellan dem efter den större eller mindre skuld, som prövas ligga envar till last. Föres, sedan skadeståndsskyldighet ålagts någon, av den skadelidande talan mot annan, må i den mån det finnes skäligt denne förpliktas att gemensamt med den förre, en för båda och båda för en, gälda skadestånd.

Där förening, som avses i 2 §, är jämte medlemmar skadeståndsskyldig, må föreningen förpliktas att till den, som lidit skadan, gälda även vad av skadeståndet belöper på medlemmarna, men äge föreningen i sådant fall

att av dem söka åter vad föreningen sålunda utgivit. Vad i 31 § andra stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning.

34 §.

Var, som vill fordra skadestånd enligt denna lag, skall anhängiggöra sin talan hos domstol, därest stridsåtgärd ägt rum, inom två år från dess avslutande och i annat fall inom två år från det den gärning skedde, varå ersättningsskyldigheten grundas. Försummas det, vare talan förlorad.

Om rättegången.

35 §.

Mål som avse tillämpningen av denna lag upptages och avgöres av arbetsdomstolen.

För behandling av sådana mål skola utöver de ledamöter jämte ersättare som förordnas enligt lagen om arbetsdomstol av Konungen för en tid av två år i sänder utses två ledamöter med särskild insikt i handel och två ledamöter med särskild insikt i jordbruk jämte ersättare för dem.

I mål som avse tillämpningen av denna lag vare domstolen domför med ordförande och fyra ledamöter. Bland ledamöter och ersättare som företräda särskilda intressen tillkalle ordföranden dem som i det särskilda fallet äga största sakkunskap, därvid ock iakttages att motsatta intressen om möjligt bliva i lika mån företrädda.

36 §.

Vid domstol skola vara anställda en eller, där så erfordras, flera åklagare för utförande av allmänt åtal i mål enligt denna lag, så ock i talan om förbud i fall som avses i 37 § första stycket. Åklagare förordnas av Konungen.

37 §.

Talan om förbud enligt 18 § må föras förutom av den, som genom stridsåtgärden eller hotet därom blivit kränkt, av sammanslutning för främjande av närings- eller yrkesintressen, av vilken denne är medlem, så framt sammanslutningen äger kära inför domstol, ävensom av vid domstolen anställd åklagare på anmälan av annan målsägare än sådan sammanslutning som här avses.

Talan om ansvar enligt denna lag må föras, förutom av åklagaren och målsäganden, av sammanslutning som nyss sagts.

38 §.

Med avseende å mål angående tillämpningen av denna lag skall i övrigt i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat dels i 7—9 samt 15—28 §§ lagen om arbetsdomstol, dels ock i 1—9, 12—14 samt 16 §§ lagen om fri rätte-

gång. Ändå att talan om ansvar ej föres, må domstolen och där anställd åklagare anlita polismyndighet för verkställande av erforderlig undersökning.

39 §.

Vad i denna lag stadgas därom att viss åtgärd ej må äga rum eller att den förskyller straff skall ej föranleda att tvång eller försök till tvång medelst hot om sådan åtgärd medför ansvar enligt 15 kap. 22 § eller 21 kap. 10 § strafflagen; ej heller skall hot om åtgärd, varom nu sagts, föranleda straff enligt 15 kap. 23 § i strafflagen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1937 och gälla till och med den 31 december 1941; dock att lagen skall äga tillämpning även efter sistnämnda dag såvitt angår påföljd av förfarande, vilket under tiden för lagens giltighet ägt rum i strid mot densamma.

Då ledamöter och ersättare första gången utses enligt 35 § skall förordnandet gälla intill den tid då förordnande enligt 4 § i lagen om arbetsdomstol utgår.

